

■ CUSSEGL GROND

Dapi 213 onns vegn optimà il project Grischun

(anr/fa) Ch'il chantun Grischun vegniss integrà in bel di en la regiun Svizra orientala paress pauc probabel. Gist uschè pauc probabel avessi parì avant intgins onns era che 11 regiuns remplazzassan in di ils 39 circuls grischuns. Actualmain vegn realisada en Grischun la refurma territoriala. «Questa refurma na mida betg ils cunfins exterius da noss chantun, sco ch'igl è il cas suenter cumbats e guerras p. ex. en l'antieriura Jugoslavia, ma bain en moda essenziala ils cunfins politics interns», ha ditg *Vitus Dermont* (pcd, Glion) che presidescha il cussegl grond cun tegnair il pled d'avertura. Tenor el nun è nagut determinà per l'eternitad. Dermont ha dà in sguard en l'istorgia dal chantun Grischun.

Sviluppond, concepind e furmond il chantun

Il Grischun en questa furma datti dapi 213 onns: L'onn 1803 ha Napoleun fixà ils cunfins envers il Tessin, Uri, Glaruna e Son Gagl ed envers il Liechtenstein, l'Austria e l'Italia ed ha integrà las Trais Lias en la confederaziun. «Dapi 213 onns vegni lavurà vi dal project Grischun, i vegn sviluppa, concepì e furmà», ha menziunà il president dal cussegl grond, «relaziuns vegnan regladas, quellas tranter la Svizra ed il Grischun, quellas tranter il chantun, las regiuns e las vischnancas, tranter la politica e l'economia, tranter ils partenaris socials, e quellas cun la furmaziun, la cultura e las linguas.» Agir politicamain vul dir a ses avis stgaffir relaziuns, las consolidar, regular, tgirar e mantegnair. Che quai saja ina lezia permanenta per la legislativa e per

l'executiva, ha declarà Dermont, «stgaffir e tgirar relaziuns è in'incumbensa permanenta per tut ils stgalims da noss sistem politic.»

«Ponderar regularmain questas relaziuns»

El sappia bain ch'il sistem politic svizzer e l'administraziun procurian per la tgira da questas relaziuns, ha'l constatà, «er en il chantun sez avain nus in'entira retscha da projects che sustegnan e che promovon questas relaziuns sur las regiuns e sur las linguas ora.» Tuttina nun è, sco che Dermont ha avertì, nagut determinà per l'eternitad: «Relaziuns èn fragilas. Sch'ellas na vegnan betg vividas existan cunvegna mo pli sin il palpìri.» Gist relaziuns politics premettan a ses avis ina gronda prontezza per il dialog ed ina gronda abilitad da manar quest dialog. Per il president dal parlament grischun è la tgira da relaziuns in factur impurtant en il context politic: «Soluziuns politics vegnan elavuradas dad umans cun differentas biografias e differentas ideas ed opiniuns.» Per ch'i gartegia d'elavurar soluziuns politics solidas è, sco ch'el ha ditg, in minimum da relaziuns persunalas tranter ils differents acturs ed acturas indispensabel. Il chantun Grischun stoppia ponderar e structurar regularmain da nov sias relaziuns en tut las direcziuns, particularmain però cun la confederaziun, per ch'il Grischun na crodia betg en emblidanza tar ella. «Nus tegnain vi dal project Grischun», ha punctuà Dermont, «tschertgain per quai cooperaziuns ed entrain en partenanzas, en tut las direcziuns, senza exclusiuns e senza pregiudizis.»